

Gecənin qaranlığı havadan süzülərək haraya isə məchullara doğru süründü. Günəş dağların arxasından çıxırdı, qıqpırmızı idi, buludsuz səmanın köksündə haralara isə açılan nəhəng bir deşiyə bənzəyirdi. Ətraf aləm tamam səssizlik içinde idi. Ağaclar səssizliyə qərəq olmuşdu. Quşların səhəri müjdələməyi belə eşidilmirdi. Bütün bunları bir cüt göz heyranlıq və təəccüb içinde izləyirdi. Qəribədir, 43 il ömür sürmüş bir insan ilk dəfə idi ki, Günəşin doğusunu izleyirdi. Bu 43 ilde ondan xəbərsiz minlərlə dəfə Günəş doğub batmışdı. Səhərin səssizliyi beynində tügyan edən fikirlərə rəğmən ürəyinə rahatlıq verirdi. Sonsuzluqdan gələn minlərlə şúa onun göz bəbəyində əksini tapırı. O isə bütün bunları səssiz və təessüf dolu nəzərlərlə izleyirdi. Onu ağışuna alan səssizlik bütün varlığına hakim kəsilmişdi. Elə bil var gücünü toplayaraq bütün vücud və şürunu gözə görünməyən varlığın səsine yönəltmişdi və o varlıqdan işarə gözləyirdi.

Qəribədir, bu gənə qədər o, Günəşin nə doğusunu nə də batmasını seyr etmədiyi halda əsərlərində onu çox mədə etmişdi. Həm də eyniylə indi gözləri önündəki kimi. Nə bir cümlə əksik, nə də artıq. Ancaq elə o, pulun hərisliyində bəhs edərkən də varlı deyildi. O, yazıçı idi. Heç gəzib görmədiyi ölkələrdən, xəyallarında canlandırdığı utopiyalardan yaza bilərdi.

Nədənse bu gün redaksiya binası səssiz idi. Hər gün qarşılaşdığı ehtiramla salam verdiyi insanlar gözə dəymirdi. Yazıçı, qeyri-ixtiyari qolundakı saata baxdı. Yox, gecikməmişdi. Otağına çatdıqda koridorun sonundakı bir xanım diqqətini cəlb etdi. Siması tanış idi. O, bu qadını tanışa da, kim olduğunu və harada gördüğünü xatırlaya bilmədi.

Otağı soyuq idi. Bütün redaksiya binasına yayılmış qəzet və kitab qoxusu otaqda daha kəskin hiss olunurdu. Bura ilk baxışdan kiçik bir kitabxanani xatırladırdı. Otağın sağ və sol künclərinə qoyulmuş kitab rəflərində Azərbaycan ədəbiyyatının klassik və müasir si-

malarının əsərləri yer almışdı. Yazıçının öz qələmindən çıxmış üç cildlik kitabı isə iş masasının üzərində idi.

Az sonra qapı döyüldü və yazıçının köhnə dostu Quliyev əlində qəzet otaga daxil oldu. Bu iki şəxsin dostluq təməli təxminən 26 il bundan önce, elə bu redaksiyada qoyulmuşdu. O vaxtlar redaksiya Quliyevin atasına məxsus idi. Ancaq sonralar müəyyən səbəblərə dövətlin ixtiyarına keçdi.

Bir xeyli söhbətdən sonra Quliyev soruşdu:

- Hə, qardaşım, de görüm işlər nəcə gedir? Yeni romanını nə vaxt yazıb qurtarırsan?

zillədi. - Mənə elə gəlir ki, o, sənin kimi düşünür, çünki sənin kimi yazır. Davranışları da, sənə çox oxşayır. Əziz dostum, xatırlayırsanmı o günləri ki, yazıcların qəzətdə dərc olunanda sənin üçün bayram olardı. Elə bil bütün dünyani sənə bağışlayardılar. Bəs göresən, mənim dostum bir yazıçı olaraq, cild-cild kitabları çıxarkən indi nə hiss edir? - Onun səsində keçmiş günlərə həsrət hiss olunurdu.

Araya süük çökdü. Hər iki dost bir-birlərinin gözlərinin içine uzun-uzadı baxdı. Sənki gözlərdə keçmiş, gözəl günləri axtarırdılar. Elə bu vaxt yazıçı, dostunun gözlərinin içində bir qadını

jurnallardan boylanan şəkimi, dərc olunan yazılarımö görəndə ürəyimi bürüyən əvəzsiz sevinc və fərəh hissi göz yaşardan bütün bədənimə yayılırdı. Sorusuşsan, indi nə hiss edirəm? İndi, zaman keçdikcə və mən düşündükcə, özümü aldadılmış hiss edirəm. Sənki keçən zaman məni aldadıb. Qardaşım, fikirləşirəm ki, axı kimin üçün, kimlər üçün yazırıram?! Kitabların zibilliklərdən tapıldığı bu dünyaya yeni romanlar getirmək bəs deyilmə? Klassiklərin əsərlərini zibil qutularına layiq görən nadanlar göresən, mənim yazdıqları haraya və nəyə layiq görecəklər. Axı bu şəxsiyyətlər özlərini ümmanlıarda, dənizlərdə bir damcı hesab etdikləri halda göresən mən özümü nə hesab etməliyəm. Düşünürəm, göresən, damcıdan yüz dəfələrlə kiçik su zərresinə nə ad vermek olar?! Bax, indi bunları fikirləşirəm. İndi mən kədərlə həqiqətin məhkəməsinə əvvəlmişəm. - Susdu. Sonra ruhunda bir rahatlıq duydu.

Quliyev, yazıçının bu halına, söylədiyi sözlərə məettəl qalmışdı. Ona elə gəldi ki, dostu ürəkdən bağlılığı bu sənətdən soyuyub. Ürəyində iztirab çəksə də, dostuna toxraqlıq vermək üçün dilləndi:

- Yox, qardaşım, axı sən nə üçün belə fikirlərsən? Məger sən, özün demədinmi ki, insanlar müxtəlif olduğu kimi şüurlar, düşüncələr də müxtəlif olur? Kitaba, yazıçıya hörmət itməyib, itməz. Bunun üçün çox yox, hər hansı bir kitabxanaya gedib bir-iki saat gözləməyin bəs edər.

- Kitabxanaların soyuq divarları arında üzü dəxi açılmamış o qədər kitab var ki... Və bu kitabları görəndə mənə elə gəlir ki, quş kimi azad sözləri mürəkkəbə kağız üzərinə həbs etmək mənasızdır.

Redaksiya binasına sakitlik çökmişdi. Yazıçı, bütün bunlardan təngə gəlməsi kimi özünü küçəyə atdı. Hava qaralmağa başlamışdı. Səhərki havadan əsər-əlamət yox idi. İsti çəkilmişdi. Güneş tutqun səmanın köksündə eynən səhərki kimi işıq saçırı.

Sevda Əliyeva

Yazıçının etirafı

Hekayə

xatırladı:

- O, əlində mikrofon tutmuş kimi zibil qutularına yaxınlaşır və elini salıb oradan bir çox müxtəlif kitablar götürüb ekrandan göstərir, qəməgin və sinirli səslə öz etirazını bildirirdi. Elə bu vaxt qadın, mikrofonu zibilliyyə kitab atmağa gelən bir kişiye uzadı. Kişi, qadını itələyərək yerə yixdi və qaçaraq oradan uzaqlaşdı. Qadın isə əlləri ilə üst-başının tozunu çırparaq, incimiş, lakin sakit vəziyyətdə ayağa qalxdı və əvvəlki etiraz səsləri eşidildi. Bu, yazıçının bayaq koridorda gördüyü qadın idi. O, jurnalist idi və yazıçı onu televiziyyada görmüşdə.

İndi, sadəcə qorxuram, - dedi yazıçı. - Ürəyim çəkicilə zindan arasındadır.

Məşhur bir romandan götürülmüş bu sonuncu cümle yazıçının indiki vəziyyətinə tamamilə uyğun gelirdi.

Quliyev, gözləmədiyi və bir az gec verilmiş cavab qarşısında nə söyləyəcəyini bilmirdi.

Yazıçı asta və yorğun səslə davam etdi:

- Hə o vaxtlar gənc idim. Qəzet və

SERBEST
SERBEST
SERBEST
23